

Ei tuna e camegia endretg per romontsch

Il secund cuors da romontsch sursilvan per hosps e possessurs da secundas habitaziuns a Sedrun ha giu liug la jamna vargada. Cun rund 30 participontas e participonts eis el staus in success.

SUSI ROTHMUND/FMR

Carla Flury-Nay ha gia instruiu igl onn vargau al cuors da romontsch per hosps e possessurs da secundas habitaziuns a Sedrun. Tenor la scolasta ein las participontas ed ils participonts dil cuors stai feg motivai. Ella e las scolastas giuvnas *Lorena Marino* e *Naomi Deplazes* han mingina giu ina classa. Ei ha dau ina classa per entscheiders, in'ulteriura per entscheiders plus ed ina tiarza per avanza. Igl emprem di par'ei d'esser stau empau stufi da parter en tuts els nivels adunai, el decours dall'jamna ha denton mingina e mintgin anflau su plaz. «Quei da s'inscriver stuein niar fater l'auter onn», conceda Carla Flury-Nay. Igl impuls d'organisar in cuors da romontsch era vegnius ord las retschas dalla Cuminonza d'interess dils possessurs da secundas habitaziuns da Tujetsch. Il gerau *Daniel Schmid* ha organisau il cuors e quenta cuntinuar culla purschida apprezzada era l'auter onn. Il gerau ha visitau pliras ga il cuors ed ei feg cuntents dil grond interess. El ha animau las participontas ed ils participonts da discuerer ton sco pussivel romontsch el vitg: «Nus indigens havein plascher sche vus tschinscheis romontsch.» El ha priu encounter il giavisch per in cafe romontsch regulau ella Val Tujetsch. Aschia pudessan interessai exercitar igl empriu ed augmentar lur scazi da plaid.

Tschintschar

Oravontut quels dil cuors per avanza han vultu tschintschar ton sco pussivel ed han giavischau che la scolasta curregi directamein sch'ei fetschienen sbagls. Sco lur scolasta, Naomi Deplazes, ha declarau alla FMR, eis ei denton stau detg prentensius da saver giudicar tgei ch'ei san e tgei ch'ei san aunc buc per saver preparar las lecziuns. Ella levi numnadamein buca sur- ni suttumandar enzangi. La fin finala han sias scolastas e ses scolars astgau exprimer giavischs e sin fundament da quels ha ella preparau las lecziuns. Ei han

«Ils emprems dus dis eis ei stau grev, suenter ina jamna hai jeu denton ina basa.»

Michele Merzaghi, participader

buca giu grondas retenentschas da discuerer romontsch e sco igl ei stau d'udir il venderdis, san ils «avanza» gia formular detg bein construcziuns. Ella veta da mintgadi ha enqualin denton aunc retenentschas e mida perquei spert vi el tudestg. Aschia er ina dunna che declara alla redactura dalla FMR ch'ella discuessi magari bugen romontsch el vitg. Ils indigens hagian denton strusch pazienza e midien tiel tudestg. Ina constataziun ch'ella ha fatg midond dil romontsch el tudestg. Plinavon ha ina classa constatau riend, ch'ei tuna e camegia per romontsch ella dretga successiuns, fer-ton ch'ei ha num per tudestg: «es blitzt und donner».

Ina basa cun potenzial

Michele Merzaghi ch'ei oriunds dil Tessin e habitoscha a Berna, ei staus en vacanzas a Mustér ella claustra. Leu ha el tschercau il ruas e tuttina aunc vultu empau program. Il cuors da romontsch ha igl um che lavura tier la Confederaziun anflau silla pagina d'internet da Sedrun Mustér Turissem. «Ils emprems dus dis eis ei stau grev, suenter ina jamna hai jeu denton ina basa, capeschel gia empau romontsch e sai era discuerer in tec. Jeu sai s'imaginar da cuntinuar ad emprendre romontsch», di Merzaghi e manegia ch'el havevi tertgau ch'ei seigi pli simpel d'emprendre romontsch damai ch'el sappi talian. Il cuors ha el ludau feg, ei seigi stau interessant e

Ver 30 persunas han fatg part dil secund cuors da romontsch sursilvan a Sedrun.

FOTO MAU

divertent e grazia alla scolasta Carla ed ils referents *Tarcisi Hendry* e *Daniel Bundi* hagi el empriu in tschuat dalla regiun, dalla cultura e dalla historia.

Paterlar e s'integrar

Margrit Weber dalla Cuminonza d'interess dils possessurs da secundas habitaziuns da Tujetsch ha era priu part al cuors e quei buc il davos per saver vegnir en discuers culs indigens e per capir il romontsch. Sch'ins sappi il lungatg dil liug, fetschi ins meglier part dalla cuminonza. A Weber para oravontut la pronunzia dils plaid romontschs immens greva: «In lungatg emprend'ins cu ins ha el d'ell'ureglia», die ella. La dunna ei cuntenta cugl empriu e declara ch'ella hagi tedlau novitads romontschas e schiuzun capiu empau. Sco finiziun dil cuors han tuts cantau ensem la canzun «unic» da *Pascal Gambani* ed aschia han participontas e participonts dil cuors sentiu ch'era eis ein empau unics sco ils Tuatschins.

Ei ha dau enqual nuschi da smaccar el cuors. Per entscheiders eis ei nuota aschi simpel da saver cu enzangi ei tuatschin e cu buc.

FOTOS SJSI/ROTHMUND

Cun tgierp ed olma hospitant

La casa PUNTREIS ha aviert uonn sia cuschina per events da cuschinar e quels atiran participontas e participonts da lunsch e da maneivel. La sonda ei la FMR stada dalla partida per mirar sur la schuiala al cuschinier *Fatmir Spescha* ed a ses hosps.

SUSI ROTHMUND/FMR

Tipicas tratgas grischnas interpretescha il cuschinier *Fatmir Spescha* da Danis bugen da niv e caveglia tut cun dun e stil sin tagliors. Sias modas da survir e preparar ina surprudentas e la show s'auda tiel program che procura per fatschas cuntentas ed eglis gronds da ses hosps. Sia fascinaziun pil cuschinar viva Spescha ora sco schef da cuschina dalla casa PUNTREIS. Sco el di ein cussadents e cussadents cuntents cun sias tratgas e laudan era quellas. Tuttina sappi el buca far tut ils experiments ch'el fageggi bugen. Perquei tscherchi el novas sfidas e hagi survegniu dalla casa la pussiveladad d'organisar events da cuschinar. La proxima finamira ei d'arver l'ustria regularmein las seras per hosps d'ordeifer e poscher menus da pliras tratgas. Quei denton per in diember da hosps limitau da 15 persunas, per ch'ei resti era tscheinas specialas. Co igl ei da cuschinar per massas da gliעד sa Spescha numnadamein bein avunda. El ha luvrau en ustrias/hotels da renum. En Val s. Pieder havevien ei per exempel da cuschinar à la carte duront duas uras e mesa per ver 200 hosps.

Salmun, melona e caschiel-caura

La fascinaziun per la cuschina elevada – ch'ins sa senz'auter era interpretar cun tratgas tradiziunalas – capeschan *Fatmir*

Fatmir Spescha muossa ad in da ses hosps in tric special per dar in gust aunc pli intensiv al caschiel-caura.

FOTO SUSI ROTHMUND

Mirar sur las schuialas als cuschiniers dalla casa PUNTREIS ha plaschiu als participonts digl event.

Spescha e siu team da dar vinavon a moda simpatica e divertenta. Quei fan ei tut tenor duas, teis ga il meins. Avon la cafeteria ein ils hosps vegni beneventai e han gest astgau mischedar sez in buabronda d'aperitiv. En cuschina ha il schef partiu las participontas ed ils participonts en teams da duas persunas e dau a mingin in

pensum. Cun agid dil team da cuschina han ei astgau preparar legums, tagliar salmum lummezian, enzugliar raviolis e bia auter. Ei han saviu mirar sur la schuiala als profis e survegnir in'idea co las tratgas vegnan cuschinadas. Oravontut las dunnas havessen bugen giu recepts dils pasts en scret mo *Fatmir Spescha* ha manegiau

ch'el hagi buca tals: «Jeu sun buc in apotcher, jeu cuschinel tenor sentiment e cun quei ch'jeu hai gest a disposiziun. Perquei eis ei aunc grev da scriver in recept cun indicaziuns exactas.» Per realisar siu tudisch «tratgas indigenas en niv vestgiu» ha el scapeschta stuiu scriver ils recepts e conceda riend: «Jeu havevel s'imaginau ch'jeu

scrivi quel en dus meins, igl ei gie gleiri cuschinau tut. Cun scriver recepts e tut ha quei lu tuttina cuzzau dus onns.»

Buna cumpignia

Fatmir Spescha ha era muossa a ses hosps las gaglinas e las quaras el curtgin dalla casa PUNTREIS. El ha declarau ch'el cumpra ils animals da purs dalla regiun e fa la mezza en casa. Ils hosps han astgau mirar ella cazzetra cul buglion ed empriu enqual tric da cuschinar, flambar ni era survir. La fin finala han ils hosps giu da survir il plat ch'ei han preparau als auters hosps. Per declarar tgei ch'era propi sil tagliar ha enqualin duvrau igl agid dils profis. Vid ina gronda meisa han tuts giu diu in plat suenter l'auter, entochen ch'ei pudevan strusch pli. La mischeida da hosps dalla Bassa, dalla Val s. Pieder e dalla regiun ei stada buna ed igl ei vegniu discuriu da politica, agricultura, turissem e buc il davos secapeschca dalla gastronomia e da bunas tratgas. Ils hosps ein sesenti bein e han anflau bia lauds per *Fatmir Spescha* e siu team. Tut quels muments ed ils eglis da ses hosps che tarlischan cu ei san experimenter in cuschina e guder ils pasts dattan anim al cuschinier dalla casa d'attempai da poscher aunc dapli.

Ulteriurs informaziuns e terminis: www.puntreis.ch